N. 44. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

Zaturdag 13 Januarij.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *BREDA*, volgens [illegible] van den [illegible] van dezelve dagteekening, ten algemeenen Armen alhier ter Stede, en de noodige autorisatie te erlangen, tot het doen eener *buitengewone Kollecte*, ten einde daardoor in de dringende behoefte der Armenklasse, bij de thans heerschende strenge koude en het ophouden daardoor van nagenoeg alle verdiensten, te beter te kunnen voorzien.

En ook verder willende trachten den gewenschten uitslag van dien, zoo veel mogelijk te bevorderen.

Brengen bij deze ter kennisse der meer gemelde Ingezetenen, dat op Maandag den 15 Januarij aanstaande, van wege hetzelve Armen-Kollegie, eene algemeene Kollekte aan de huizen zal plaats hebben; met uitnoodiging op een' iegelijk, om daarin naar vermogen bij te dragen, en alzoo ook thans weder te doen blijken, dat Breda's Inwoners in *gepaste* weldadigheid nimmer achterlijk blijven, maar bij buitengewone omstandigheden, zoo als thans, waarin door de Armenkasse, met geene mogelijkheid genoegzaam kan voorzien worden, volgaarne medewerken, om hunne verarmde natuur- en stadgenoten eene heerdere ondersteuning te doen erlangen, en daardoor hun, voor het tegenwoordige meer bijzonder beklagenswaardig lot, zoo veel doenlijk te helpen verzachten.

BREDA, 11 Januarij 1838.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelve,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *BREDA*, in aanmerking nemende, dat de redenen om welke het loslopen der HONDEN onder is verboden gebleven, hebben overtreden te worden

Brengen mitsdien bij deze ter kennisse van de daarbij belanghebbende Ingezetenen, dat gemeld verbod op heden is ingetrokken en alzoo de desvoege gedane Publicatie van den 18. December 1837 wordt gesteld buiten verder effect.

BREDA, 11 Januarij 1838.

DE ROY, vt.
Ter Ordonnantie van dezelven
De Secretaris der Stad;
H. W. SCHAUIKES.

Frankrijk.

Paris, den 10den Januarij.

De discussie in de kamer van afgevaardigden over de tweede zinsnede van het adres van antwoord heeft het overige der zitting van gisteren aangevuld en is in dezelve nog niet afgeloopen. Deze zinsnede, de bijeenroeping der kieskollegien betreffende, heeft de oppositie gelegenheid gegeven om zich sterk te beklagen over de misbruiken die bij de jongste verkiezingen hadden plaats gehad, waarvan de heeren *de Sivry*, *Larabit* en *Mauguin* een aantal voorbeelden wisten bij te brengen, terwijl de minister van buitenlandsche zaken, *de Montalivet*, de handelingen van het bestuur verdedigde. Ten laatste ontstond er eene discussie tusschen den [illegible] en den [illegible]minister, waarbij de heer *Odilon Barrot* zich voegde en de heer *Guizot* in gewikkeld werd, over het op disponibiliteit stellen van den generaal *Carbot*; omdat deze geweigerd zou hebben te Lisieux aan een staatkundig diner ter eere van den heer *Guizot* gegeven, deel te nemen. Ook de heer *Billaudel*, hoofdingenieur der bruggen en wegen in het departement de la Gironde, zag zich genoopt tot de verklaring, dat hij van de administratie bericht gekregen had, dat hij van zijne betrekking moest afzien, indien hij zich als kandidaat voor de vertegenwoordiging opdeed. Ten half zeven ure werd de zitting opgeheven zonder dat de discussie was ten einde geloopen.

In de zitting van heden ree's er vooral eene woordenwisseling over het proces-verbaal der zitting van den vorigen dag. De heer *Dupin* verlangde dat namelijk in hetzelve de woorden werden opgenomen, waarmede hij den heer *de Sivry*, toen deze zich onbehamelijke uitdrukkingen veroorloofde, tot de orde had geroe- [illegible] De discussien over de tweede zinsnede werden daarna voortgezet en deze zinsnede eindelijk, even als de eerste, door de kamer aangenomen. (In ons vorig nommer hebben wij, naar het bijzonder berigt van onzen correspondent, de verwerping dezer zinsnede gemeld; uit de parijsche bladen van den 10den zien wij dat dezelve integendeel aangenomen is.)

Bij het vertrek van den post was men aan de derde zinsnede, over den algemeenen vrede, begonnen.

Uit den loop der discussie meent men reeds zoo veel te hebben kunnen opmerken, dat de leden van het ministerie, in plaats van geheel tot de linkerzijde over te slaan, meer met de doctrinairen overeenkomen, wanneer het de beschouwing der vroeger gevolgde staatkunde betreft; de weinige woorden door den heer *Molé* in den aanvang der discussie aan den heer *de Sade* geantwoord, ontsloegen den heer *Guizot*, om, zoo als hij in den aanvang voorgenomen was, het woord te voeren. De rede in de volgende zitting door den heer *Montalivet*, na de aanvallen van den heer *Havin* uitgesproken, wekte de bijzondere tevredenheid der doctrinairen op.

Ten gevolge van het in de kamer voorgevallene, heeft de prefect van Morbihan den Heer *de Sivry* tot een tweegevecht gedaagd.

— Op het bureau van buitenlandsche zaken is heden morgen weder een koerier met depeches uit Berlijn aangekomen.

— De arbeid aan den Zuiden spoorweg op den regter-oever der Seine naar Versailles, wordt in weerwil der koude met ijver voortgezet. Met mei aanstaande denkt men, dat het gedeelte tot St. Cloud en in het volgend voorjaar de weg geheel gereed zal zijn.

— [illegible] nemen bij wien patronen worden gevonden; deze persoon zoude behooren tot eene nieuwe revolutionnaire klub, de *maatschappij der saisons* geheeten, welke gerezen is uit de asch der vorige maatschappijen *van de regten van den mensch*, enz.

— Het gerucht der Zwangerschap van de Hertogin *van Orleans* wordt weder tegengesproken.

— De heer *Talleyrand* is 11. zaturdag in de hoofdstad aangekomen en heeft gisteren morgen bij den Koning een bijzonder gehoor gehad.

— Naar men beweert zoekt men in eenige departementen comité's tot stand te brengen en wervingen te doen, om vrijwilligers naar Kanada te zenden.

— De winst door het bestuur der openbare speelhuizen gedurende de maand december genoten, bedraagt naar men zegt anderhalf millioen fr.

— De thermometer heeft alhier gisteren morgen ten vier op 8o onder nul gestaan; ten half acht des morgens 7½°; op den middag 6½° onder nul.

— Uit Spanje of van de grenzen heeft men heden in het geheel geene berigten ontvangen.

— Ter beurze van heden hield men zich gerustgesteld omtrent de conversie der rente, omdat men den maatregel thans niet wel meer uitvoerbaar acht. De zamenstemming van het ministerie met de doctrinairen bragt eene gunstige werking op de beurs te weeg, waar men altijd tot de laatstgenoemde partij nog al heeft overgehield, omdat deze den meesten waarborg van vastheid en behoudendheid gaf. Men geloofde dat deze zamenstemming strekken zou tot de bevestiging der tegenwoordige ministers in het bestuur. Veel werd er heden in de rente omgezet, en was er gedurig navraag naar dezelve. Dezelfde oorzaak die de fransche rente deed stijgen, werkte min gunstig op den koers der Spaansche fondsen, die gisteren 21½ stonden en heden tot 20¾ daalden. De houders der Spaansche renten vreesden, dat de gezegde zamenstemming de ontwerpen die men omtrent Spanje mogt hebben opgevat, zoude doen laten varen. De notering was heden (8 [illegible]): 5 pCt. 109; 3 pCt. 79,40; Nap. f. 98,20; Sp. Ardoin 2½ [illegible] 19; Rom. L. 100½.

Duitschland.

Berlijn den 7den Januarij.

Uit Petersburg wordt van den 30sten l. de volgende ramp gemeld:

» Gisteren avond is het keizerlijk winter-paleis alhier, hetwelk de Keizerlijke familie naauwelijks betrokken heeft, als zijnde voor weinige dagen van Moskou alhier teruggekomen, in brand geraakt. De vlam brak laat in den avond in de binnendeelen van het gebouw uit, en verspreidde zich zoo snel, dat dit oude eerwaardig verblijf van onzen Keizer eene roof der vlammen werd, in weerwil van de aangewende pogingen, om den brand te blusschen, welke door den Keizer zelf bestuurd werden. Bij eene vorst van 22 graden waren de blusch middelen echter niet zeer spoedig gereed. De brand woedt bij het vertrek van den post nog voort; op dit oogenblik staat het gedeelte des paleis, hetwelk de kamers van den Keizer, van de Keizerin en hunne doorluchtige familie bevat, regt tegen over de Rijks-Admiraliteit gelegen, in volle vlam. De Keizerlijke familie heeft het Anitschkowsche paleis betrokken. De Keizerlijke Eremitage, de verzamenplaats der zeldzaamste en kostbaarste kunststukken, welker verlies nimmer zou kunnen worden hersteld, is tot heden nog verschoond gebleven, en hoopt men te redden. Het paleis is in de eerste regeringsjaren van Keizerin *Elizabeth*, door graaf *Rastrelli* gebouwd, en dus omtrent honderd jaren oud."

Voorts schrijft men van daar: » Sinds eene week is de winter buitengewoon streng. In de laatste dagen steeg de koude tot 24 graden *Reaumur*. Intusschen blijft de gemeenschap met de binnenlanden zeer moeijelijk, daar er volstrekt geen sneeuw gevallen is. De posten komen daardoor ook alle een dag later dan gewoonlijk aan.

» Z. M. de Keizer heeft aan Vorst *Wolchonsky* een nieuw teeken van Hoogstdeszelfs welwillendheid gegeven, door de toezending van de in diamanten gezette beeldtenissen des Keizers en der Keizerin, met verlof, om dit versiersel aan het lint van de St. Andreas-orde te dragen. H. M. de Keizerin heeft daarbij eenen eigenhandigen brief gevoegd.

» Bij eene dagorder heeft Z. M. seven schouten-bij-nacht tot vice-admiralen, en vijf kapiteinen ter zee van den eersten rang tot schouten-bij-nacht benoemd.

» In het jaar 1838 werden in de munt van St. Petersburg voor 7,831,000 roebels gouden en zilveren, en voor 119,000 roebels plaatmunten geslagen, gelijk mede 540 gouden, 45,420 zilveren en 960 bronzen gedenkpenningen."

— Naar men uit Göttingen schrijft, zijn de afgezette hoogleeraren stellig voornemens, het bestuur, wegens hun, zoo als zij het noemen, onwettig ontslag te vervolgen, en hetselve in regten te noodzaken, gestand te doen aan het door de regering met genoemde hoogleeraren aangegaan contract, waarbij bepaald wordt, dat zij levenslang hunne jaarwedde moeten behouden. Het hoog geregtshof te Celle zal deze zaak in het hoogste ressort moeten beslissen.

Te Leipzig heeft het bevelschrift, om de Göttingsche hoogleeraren en studenten aan de universiteit toe te laten, veel vreugde verwekt. Op Oudejaarsavond heeft zich een groot aantal der aanzienlijkste burgers naar den gouverneur begeven, om hem den eersten wensch voor het welzijn van Z. M. den Koning aan te bieden.

In Jena hebben zich onderscheidene Göttingsche studenten vervoegd, om aan de universiteit aldaar hunne studien voort te zetten. Hun is echter te kennen gegeven, dat zij, om toegelaten te worden, eerst het begin van het nieuwe akademische halfjaar zullen moeten afwachten.

— In een berigt van de Italiaansche grenzen van den 26sten December wordt gemeld: » Men weet hier dat de Pruisische gezant de heer *von Bunsen*, voor eenige dagen te Rome aangekomen is, dat hij terstond met den Kardinaal Staats-secretaris eene bijeenkomst gehad en daarin getracht heeft den maatregel te regtvaardigen, die door de Pruisische regering omtrent den Aartsbisschop van Keulen genomen is. Tot dus verre moet het hem echter niet gelukt zijn een gunstig oor te vinden, ja men vreest zeer, dat dit hem in het geheel niet gelukken zal, daar het Roomsche hof zeer verbolgen is, en zich, zelfs door de behandeling des Aartsbisschops vernederd acht. Naar het schijnt zal deze zaak nog hoogst onaangename gevolgen na zich slepen." In bijzondere berigten uit Berlijn wordt intusschen voortdurend de hoop uitgedrukt, dat het den genoemden gezant niet moeijelijk zal vallen den Pauselijken stoel van het ongelijk des Aartsbisschops te overtuigen en tot eene verstandige toegeeflijkheid te bewegen. Tevens ontbreekt het niet aan lieden, die beweren, dat de Pruisische regering tot het uiterste zal volhouden en liever het geheele Concordaat buiten werking zullen dan in dezen eenen vinger breed wijken zal.

— Z. M. de Koning van Beijeren heeft uit zijne bijzondere fondsen eene som van 36,000 florijnen gegeven, tot de oprigting van een nieuw klooster, hetwelk in zijne Staten zal gevestigd worden.

— Uit Weenen schrijft men van den 2den dezer:

» Gisteren was er, bij gelegenheid van den Nieuwejaarsdag, groot diplomatisch diner bij Z. D. Vorst *Metternich*. De graaf *da Silva* (baron *Los Valles* naar men zegt) is uit het hoofdkwartier van don *Carlos* alhier aangekomen. De fransche gezant, graaf *St. Aulaire*, verlaat morgen deze stad, en begeeft zich naar Parijs. Hiermede wordt het door een' correspondent gegeven berigt, alsof hij bijzondere bevelen had gekregen om zijn' post niet te verlaten, wederlegd.

Nederlanden.

Breda den 12den Januarij.

Bij Koninklijk besluit van den 25sten December 1837 (*Staatsblad* n°. 80), is de onlangs te Amsterdam opgerigte naamlooze maatschappij onder de benaming van de *tweede associatie ter zeeassurantie*, bekrachtigd en de deswege tusschen de deelgenooten aangegane akte van overeenkomst goedgekeurd.

» Deze maatschappij is aangegaan voor den tijd van 10 jaren, eindigende den laatsten December 1848. Het doel derzelve bepaalt zich uitsluitend tot verzekering tegen zeegevaar; haar kapitaal is vastgesteld op eene som van *f* 100,000, verdeeld in 20 aandeelen van *f* 5000 ieder, welke bij het verlijden der akte allen geplaatst zijn, en op rekening waarvan voorloopig twintig ten honderd zal worden gestort.

Onverminderd den hierboven bepaalden tijd van duur, zal de maatschappij ontbonden worden bij een verlies van 40 ten honderd van het vastgestelde kapitaal, behoudens wederaanvulling van het verlorene of vaststelling met het alsoo verminderde kapitaal; mits in beide gevallen daartoe de Koninklijke goedkeuring verkregen worde. Het *maximum* der te doene verzekeringen is voor ieden schip bepaald op 10 pCt. van het kapitaal der maatschappij, terwijl het reservefonds is vastgesteld op een bedrag van *f* 20,000.

Het bestuur der maatschappij is opgedragen aan de heeren *van Walraven*, *van Heukelom* en *Jan van Eeghen*, als commissarissen, en *A. ten Cate Jz.* en *H. de Vollenhoven*, als directeuren.

— Naar men vernoemt heeft het Z. M. deze dagen behaagd den heer Dr. *T. G. van Hasselt*, vervol te ontslaan uit zijne betrekking van conservator bij 's Rijks Museum van natuurlijke historie te Leiden.

— Het *Handelsblad* behelst een berigt dat van wege Z. M. aan den raad der ijzeren spoorweg-maatschappij is te kennen gegeven, dat in verband met andere overwegingen, op haar verzoek eene concessie tot aanleg van eenen ijzeren spoorweg tusschen Haarlem en Rotterdam, nog niet kon worden beslist en voor het oogenblik de Z. M. buiten gevolg moest blijven.

— De Amsterdamsche Courant van gisteren deelt het navolgende mede:

» Bij de opmerkelijke bijzonderheid dat in de laatstverledene dagen zoo plotseling en zoo geweldig ingevallen koude, zal het voor velen onzer lezers misschien niet onbelangrijk zijn, eene omstandige opgave te erlangen van de waarnemingen, door een gaarne liefhebber der natuurkundige wetenschappen, hier ter stede, gedurende de dagen van 1 tot 7 dezer, gisteren en heden, op zijnen Baro-Thermometer gedaan en, om door zijn welgedelde vriendelijk medegedeeld. De geëerde waarnemer merkt hierbij de aanmerking, dat zijn thermometer onder eenen glazen scherm hangt en voor den al te grooten invloed van den wind beveiligd te zijn, en dat hieraan toegeschreven kan worden, dat andere thermometers, soodanig niet bevestigd, misschien lager geteekend zullen hebben.

Jan. 8 ure, Barom. 770°. Therm. 22°. Wind O. N. O.

	8½	»	769°.	»	23°.
	9½	»	»	»	18°.
	11	»	»	»	14°.
	12	»	»	»	13½°. In den nacht 0°.
9	» 8	»	769°.	»	10°. Wind O. N. O. N.
	10	»	768½°.	»	12°.
	12½	»	»	»	13°.
	1½	»	768°.	»	13½°.
	4½	»	766°.	»	12°.
	6½	»	765¼°.	»	10½°.
	9	»	»	»	10°.
	11	»	764½°.	»	11°. In den nacht 0½°.
10	» 8	»	762½°.	»	11°.
	11	»	»	»	12°.
	12½	»	»	»	12½°.
	1½	»	761°.	»	14°. Wind O. à N.

— In de *Dordrechtsche* Courant leest men:

« Bij den ingevallen felten vorst heeft zich maandag het eerste ijs, ofschoon toen nog onbeduidend, in de rivier vertoond. Gisteren, den 9den, was dezelve er zoodanig mede bezet, dat toen reeds alle scheepvaart gestaakt moest worden, en de pont de rivier niet meer passeren kon. Heden zit de Noord vast, doch het ijs voor deze stad is meestal nog drijvende."

— Volgens berigten uit Vreeswijk tot den 11den dezer, was het water in de Lek in de drie laatste dagen aanmerkelijk gewassen; den 9den en 10den, was de rivier met drijfijs bedekt en had het ijs zich in den nacht van den 10den vastgezet.

— Het getal schepen, welke gedurende het jongstverloopen jaar de reede van Vlissingen zijn gepasseerd, en alzoo de Schelde zijn op- en afgevaren, of binnen door de andere vaarwaters zijn op- en afgestevend, uit en naar zee, heeft bedragen 1459 binnengekomene en 1265 uitgezeilde; onder welk getal geene beurtschepen, visschers of andere kleine vaartuigen gerekend zijn. In 1836 waren binnengekomen 1336 en uitgezeild 1348 zeeschepen.

Te Veere zijn in 1837 ingeklaard vijftig schepen, en dadermede aangevoerd 9871 tonnen koopmanschappen, en uitgeklaard een-en-veertig, meest met ballast, inhoudende 10,756 tonnen scheepsruimte.

— Uit Dordrecht schrijft men van den 6den dezer:

Gedurende het 4de kwartaal van 1837 zijn aan dezen Rijnoever 415 bevrachte schepen, met inbegrip van 103 met goederen bevrachte stoombooten, aangekomen en afgevaren. — De Nederlandsche stoombooten deelden daarin voor den invoer met 31,799 ctrs., voor den uitvoer met 5886 ctrs. In 1836 met 26,401 ctrs. voor den invoer, en 4315 ctrs. uitvoer; in 1837 bedroeg de invoer 5389 ctrs. meer, de uitvoer 1565 ctrs. meer.

Ter Antwerpsche beurs van gisteren (11 *Januarij*) waren genoteerd: Belg. 102⅝ ½; O. Met. 105; Spanje 19⅞; Rom. L. 100½; Certif. te Antw. 98⅝; Braz. 71¾,72. — Wisselkoers op Amst. en Rott. pari.

De belgische bladen houden de berigten uit Londen tot dingsdag den 9den, die echter niets belangrijks bebelzen. Men had geene andere tijdingen uit Canada of van andere vreemde landen ontvangen; de dagbladen hielden zich steeds bezig met vertogen over de zaken van het gezegd gewest. De meeste ministers bevonden zich nog uit de hoofdstad afwezende. Alleen lord *Melbourne* is in de nabijheid des koningen op Windsor gebleven. Ter beurze van Dingsdag was de handel onbeduidend. De notering was: 3 pCt. gecons. 92⅞; Ned. 2½ pCt. 52⅝; Ardoin 20; Portugal 19½; Braz. 71¾; Columbia 22.

HET ONDERKONINGSCHAP VAN POLEN.

Reeds sedert eenigen tijd werd het voornemen tot het sluiten van een huwelijk tusschen eene Groot-Vorstin van Rusland en den Hertog van Bordeaux op het tapijt in de hoogere kringen gebragt; en nu wederom schijnt men teruggekeerd tot het eerste punt van deliberatie, waarin de zaak schijnt geslapen te hebben. Of er met inderdaad van dat project huwelijk komen zal, is hoogst onzeker; even als het oogmerk schijnt welke rolverwisseling op het Europeesch staatstooneel aan dien prinsgezinden Vorst zal opgedragen worden. Door de wijsheid waarmede *Lodewijk Philips* het hem toevertrouwde rijk heeft weten te bevredigen, zijn de dolken verstompt en de verraderlijke raadslagen steeds ontdekt en verijdeld; zeven jaren zijn er voorbijgegaan, en weldra zullen er acht verloopen zijn, sedert de dwaze en wederregtelijke stappen van *Karel X* aan *Lodewijk Philips* den weg tot den troon baanden; en dat tijdsverloop is niet ongebruikt heengegaan, daar de denkbeelden, die aan Frankrijk niet vreemd was, wortelen te doen schieten bij het grootste deel der bevolking. Hoe meer dat jaartal aangroeit, des te vaster zullen die wortelen zich in de gemoederen zullen vasthechten; en hoe minder zal de kans worden dat eenmaal de *Hertog van Bordeaux*, als *Hendrik V*, den troon van Frankrijk zal bestijgen. Of zouden de voorstanders van legitimiteit het tot het uiterste willen drijven, om naderhand eenen den lande vreemd geworden Prins eene kroon te willen bezorgen, die door de verdwaaldheid van zijne voorzaten verloren werd? Zou men soms wachten op het overlijden van *Lodewijk Philips*, om van de mogelijke verwarring, bij het wederopstaan van partijschappen gebruik te maken? Wat daarvan ook wezen moge, laten wij ons niet in gissingen verdiepen en den tijd vooruitloopen, die alleen de meerdere of mindere waarschijnlijkheid van eenen gunstigen uitslag dier hope en verwachting kan aan den dag brengen; en bepalen wij ons bij het nu voorgebragt verhaal, omtrent de bestemming des *Hertog van Bordeaux*, voorbeschikt in de salons. Zijne Hoogheid zou na zijn huwelijk met eene Noordsche Prinses, Onder-koning van Polen worden. De mogelijkheid van de opdragt dier waardigheid is minder dan de waarschijnlijkheid. Dat onder-koningschap was reeds eenen anderen vorst toegedacht; maar men schijnt dat voornemen te hebben laten varen. Het is niet te loochenen, dat het hoog tijd wordt dat de Hertog van Bordeaux op het staatstooneel aanvange op te treden, maar de moeijelijkheid is ook niet minder groot. Heeft al het onder-koningschap van Polen dat voor, dat het een streng Katholijken Vorst tot Hoofd zoude erlangen, en zouden de met commiseratie te dien opzigte aangedane Pool-vrienden juichensstof kunnen vinden, zoo zouden van den anderen kant, de voorstanders van Polen in het staatkundige hunne uitzigten verijdeld vinden; een kleinzoon uit den ouderen Bourbonschen tak, door zuivere legitimisten opgevoed, kan geene volksregten kennen; die kent alleen vorstenregt en vorstenmagt; en diens betrekking tot den Czar zou vanschaadeloos doen hopen op de herstelling van Polen als zelfstandige natie. Maar hoe zou de Fransche natie gesteund zijn, als de pretendent op den Franschen troon de eerste staatsdienaar wierd van een vorst, dien men in Frankrijk, schoon ten onregte, omdat hij alleenheerscher is, gewoon is als een dwingeland en verbanner van alle volksregten en volksvrijheden te beschouwen? Zou die betrekking, als eenen Franschen koningszoon onwaardig, den pretendent alle uitzigt op de Fransche kroon niet benemen? Bij de bekende onverbeterlijkheid der zuivere legitimisten, om, is het nood, aan een beginsel regt te laten wedervaren, ten koste van de rust van den staat - zelfs al is dat in werking brengen van een beginsel ontijdig en strijdig met het belang eener natie - is het hoogst bedenkelijk, of de Hertog van Bordeaux wel het genoemde onder-koningschap zou aanvaarden; want het onder-koningschap zelfs, over eene bevriende en bekleagde natie, maar onder toezigt eens alleenheerschers, staat gelijk met de afzweering der Fransche kroon, over het koninklijk bestuur van een vrij zelfstandig, regtlievend en strijdbaar volk.

STATISTIEK DER BRITSCHE KOLONIEN.

Het gevaar van Kanada te verliezen, schijnt naar de jongste berigten uit Montreal en New-York, schoon niet geheel verdwenen, toch verminderd te zijn. Moeijelijk echter zal het gelukken, ook na de onderdrukking der factie van *Papineau*, de rust in het land te herstellen, de gemoederen te bedaren, en het bestuur zoo veel sterkte te geven, als noodig is om de partijen in toom te houden en Kanada met der daad te bevredigen. De zaken van Kanada trekken thans in Engeland bijna uitsluitend de aandacht tot zich. Sedert den vrede van 1783, die de onafhankelijkheid der dertien Noord-Amerikaansche Staten verzekerde, heeft tot heden geene andere kolonie zich van het moederland losgescheurd. Wanneer de opstand in Noord-Amerika tot een' werkelijken oorlog overslaat, kunnen de gevolgen onberekenbaar zijn. Eene statistiek der britsche kolonien kan op den tegenwoordigen oogenblik, waarop de beide hoofdpartijen in Engeland elkander de schuld geven van door eene gebrekkige administratie, aanleiding tot de verwikkelingen gegeven te hebben, niet ongepast voorkomen, om de toezening over de reeds plaats hebbende gebeurtenissen en die nog volgen kunnen voor te lichten en te vestigen. Onder de algemeene besturen bestaat er te Londen een comité voor de kolonien, waarvan het hoofd tegenwoordig is lord *Glenelg*; door de tory partij worden dezen ambtenaar allerlei misslagen te laste gelegd; maar, ware hij ook de volkomenste staatsman, buiten staat zou hij nog blijven om de te voorzien in de gebreken die in den aard der inrigtingen zelve gelegen zijn. Het oppertoezigt over Groot-Brittannie's buitenlandsche bezittingen is in twee groote afdeelingen verdeeld. Het bureau (collegie) van contrôle; dit heeft met de directie der Oost-Indische kompagnie het bestuur over het Britsche rijk in Hindostan; 2. het bestuur der kolonien; dit draagt zorg voor de aangelegenheden van al de overige volksplantingen en veroveringen. In het bureau der contrôle heerscht eenparigheid en kracht van beheer; beide ontbreken aan dat der kolonien; het eerste heeft de voordeelen van duurzaamheid en vastheid, dewijl het raad en steun in het Oost-Indisch-huis vindt en aan den gouverneur generaal te Calcutta het uitvoerend centraal bestuur opdraagt; bij het laatste komt bij elke ministeriele verandering een nieuwe chef aan het hoofd, die eerst ondervinding moet opgaren en vaak wedet alreedt nog voor hij zijne leerjaren door is. De Britsche kolonien en het overzeesch landgebied zijn ontzaggelijk uitgestrekt, en belangrijk

uit een staatkundig, handel en maatschappelijk opzigt; zij liggen verstrooid op de beide wereldhalfronden, onder de verschillendste luchtstreken en zijn door volken bewoond, die in spraak, wetten, gebruiken en godsdienst verschillen; de bewoners dier kolonien, die talrijk vermogend en beschaafd zijn worden, in het parlement niet vertegenwoordigd; hunne algemeene en bijzondere belangen berusten in de handen van eenen staatssecretaris, die afwisselt naardat de eene of andere partij aan het roer van staat komt; de minister voor de kolonien wordt niet gekozen om zijn bijzonder talent, maar meer bijzonder als een homogeen deel van het bestuur; hij kan uit dien hoofde geen vast, onwankelbaar stelsel in het koloniaal bestuur brengen; ook de kolonisten geen vertrouwen inboezemen, daar zij de ongekerheid van zijne positie kennen. Sedert Maart 1833 tot April 1835, werden de posten van staats- en onder-staatssecretaris voor de kolonien tienmalen veranderd. Staatssecretarissen, anders gezegd ministers van kolonien, waren in dit kort tijdsverloop: lord *Stanley*, de heer *Spring Rice*, de burggraaf *van Aberdeen*, lord *Glenelg*. De leden van het koloniaal-bestuur te Londen hebben maar eene oppervlakkige kennis van de onderscheidene plaatsen en personen in de kolonien; in het parlement kunnen de aangelegenheden van de kolonien, bij den drang van de andere zaken, niet dan onvolledig ter spraak komen. De werkkring van den staatssecretaris strekt zich naar alle rigtingen in de wereld uit. Onder zijn beheer staan de volgende gewesten: 1. In Noord Amerika: Opper-Kanada Neder-Kanada, Nieuw-Brunswijk, Nieuw-Schotland, Prins Edward-Eiland, kaap Breton, Newfoundland; te zamen eene uitgestrektheid van 279 millioenen akkers land met eene bevolking van anderhalf millioen blanke kolonisten (de Hudsons baai gewesten daarbuiten gelaten). 2. In Zuid-Amerika: Demerari, Essequebo, Berbice, Honduras en de Falklands-eilanden. Uitgestrektheid 105 millioen akkers; bevolking 120,000 zielen. 3. In West-Indien: Jamaica, Trinidad, Tabago, Grenada St. Vincent, Barbados, St. Lucia, Dominica, Antigua, Montserrat, Nevis, St. Christophe, Anguilla, Tortola, de Jonkvrouw-eilanden, New-Providence, de Bahama-eilanden, de Bermudes; alle deze eilanden hebben te zamen slechts eene uitgestrektheid van 7,720,000 akkers land, maar er gevelve leven 800 millioen menschen. 4. In Afrika: de kaap de Goede Hoop, Mauritius, de Sechelles-eilanden, St. Helena, Ascension, Sierra Leona, Gambia, Cape Coast; uitgestrektheid 160 millioenen akkers; bevolking 580,000 zielen. 5. In Australie: Nieuw Zuid-Wallis, van Diemensland, de Norfolks-eilanden. Uitgestrektheid 320 millioenen akkers; bevolking 120,000 zielen. 6. Azie: Ceijlon, met 12 millioen akkers en eene bevolking van een millioen. 7. Europa: Gibraltar, Maltha, Gozzo, Corfu, Cephalonia, Zante, Santa-Maura, Ithaka, Paxo, Cerigo, Helgoland; te zamen met 400,000 inwoners. Het geheel getal der onder het bestuur van den staats-secretaris voor de kolonien staande bevolking van Britsche onderdanen wordt op vijf millioenen berekend. In deze onderscheidene kolonien wordt Engelsch, Fransch, Hollandsch Spaansch, Italiaansch, Portugeesch, Grieksch, Tongaleesch, ens. gesproken; even verschillend is de godsdienst; de Engelsch episcopaalsche kerk ziet hare belijders vermengd onder lutheranen kalvinisten, katholijken; op de Jonische eilanden heerscht de griekesche eeredienst. De zeehandel der genoemde britsche besittingen wordt op 35 millioenen ponden sterl. jaarlijks geschat, en de waarde der grondeigendommen, der roerende en onroerende goederen op de geweldige som van 450 millioen p. st. — Dit alles staat onder de verantwoordelijkheid van een enkel persoon, die geene vaste aanstelling heeft, noch in staat is eene toereikende kennis van de hem toebetrouwde belangen sich te verschaffen. Vele der kolonien hebben een bijna democratischen regeringsvorm; andere hebben een wetgevenden raad, die door den staats-secretaris benoemd wordt; andere zijn zonder eenige wetgeving en hangen van den willekeur af des gouverneurs die over haar gesteld wordt. Dezen onderscheidene vormen van bestuur ontbreekt het alzoo aan verbanden, er heerscht geen bepaald stelsel; de gouverneurs worden niet benoemd naar hunne persoonlijke hoedanigheden, maar, uit beweegredenen van partijgevoelens, of door den invloed hunner familien. De heilloone werking van zulk eene magtoefening gevoelt men op de verste punten en vervolgens, door de reactie, tot in 't hart des rijks, gelijk thans met de onlusten in Kanada plaats heeft. Deze laatste volkplanting geeft overigens een merkwaardig voorbeeld van toenemende bevolking, meest door de emigratie uit Europa. In het jaar 1760 telde men in geheel Kanada slechts 65,000 inwoners; in 1784 waren er reeds 113,000; in 1825 had de bevolking in Neder-Kanada alleen 450,000 zielen bereikt, en in 1836 was zij tot 600,000 gestegen, Opper-Kanada telde in 1824 slechts 149,000 inwoners; tegenwoordig heeft het 375,000. De provinciale vertegenwoordiging van Neder-Kanada bestaat uit eene vergadering van 90 leden. Bij de telling van 1831 werden er in Neder-Kanada 511,917 zielen bevonden, waaronder 403,472 roomsch-katholijken en 108,445 protestanten; onder de katholijken waren er 50,000 van engelschen oorsprong; deze bij de protestanten gerekend, maakt 158,445 Britten tegen 353,472 personen van fransche herkomst. Voor de openbare ondernemingen in het district van Montreal (Banken stoombooten stoomfabrijken, verzekerings-maatschappijen) is een kapitaal van 938,390 p. st. besteed; daarvan behooren 856,221 aan Kanadeesen van Britschen oorsprong en slechts 92,169 aan katholijken van fransche afkomst. De 158,445 protestanten zijn in vele belijdenissen en secten verdeeld; slechts 34,000 behooren tot de engelsche kerk; de overige zijn presbyterianen, methodisten, doopgezinden. Slechts 170 joden waren er op de bevolkingslijsten ingeschreven. Van 1829 tot 1835, beide deze jaren daarbij gerekend, kwamen er te Quebec 212,159 emigranten aan; onder dezelve bevonden zich 53,000 personen uit Engeland, 26,000 uit Schotland en 128,000 uit Ierland.

173ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

TWEEDE KLASSE.

5de trekking.				6de trekking.			
N°. 4034	een prijs van	1000	gld.	N°. 23694	een prijs van	1000	gld.
» 22598	» » »	1500	»	» 20589	» » »	1500	»
» 22361	» » »	1000	»	» 20203	» » »	1000	»
				» 23858	» prem. »	2000	»

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (11 *Januarij*) waren genoteerd: Ned. Werk- Schuld 2½ pCt. 53 1/16; dito 5 pCt. 101½; Kansb. 22¾; Amort. Sijnd. 4½ pCt. 93¾; dito 3½ pCt. 76½; Handelm. 173¼, 173⅛; O.-Indie 5 pCt. 99½; Arnd. 85 ₤ 10⅛; Columb. 16⅝; Braz. 72¼.

173ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

Bij A. ANDRIESSE, Debitant te *Rozendaal*, is wederom getrokken: 1ste Klasse, N°. 12006 f 2500; en de 2de Klasse op N°. 12052, DUIZEND GULDEN, onder de Handteekening van K. LION, Splitter te *Steenbergen*.

VERKOOPING VAN
VASTE GOEDEREN,
te *BERGEN-OP-ZOOM*.

De Notaris JOHANNES ALDER, residerende te *Bergen-op-Zoom*, zal, op de na te melden Zitdagen, in tegenwoordigheid van Getuigen, publiekelijk aan den meestbiedenden, volgens plaatselijk gebruik, presenteren te Verkoopen:

Een HUIZINGE, met dezelfs Zael, Keldertenken, Ovenzolders, STALLINGE voor twee Paarden, MAGAZIJNEN, achter gelegene door muren omringde groote TUIN, beplant met vele Vruchtdragende Boomen en Heggewaren, alles staande en gelegen aan de Kaaimarkt te *Bergen-op-Zoom*, op den kadastralen legger voorkomende onder sectie G. Nos. 236 en 737, bekend onder den naam van *Meerschen Tuin*, bijzonder geschikt tot het houden van Koffijhuis, Danspartijen en andere publieke vermakelijkheden, te aanvaarden 15. Maart 1838.

Aankomende den Heer NICOLAAS MALOTAUX, dagelijks te bezigtigen, en intusschen uit de Hand te Koop, adres ten Kantore van bovengemelden Notaris, Wijk H. N°. 700, te *Bergen-op-Zoom* voornoemd.

De Zitdagen zullen gehouden worden ten Koffijhuize van den Heer NICOLAAS MALOTAUX, op de Groote Markt te *Bergen-op-Zoom*, te weten:

Voor den Inzet op Zaturdag den 10. Februarij 1838, en voor de Verhoogingen en definitive toewijzinge op Zaturdagen 24. Februarij daaraanvolgende,

Beide des avonds ten zeven uren.

Zoer uit Voorst

Te Breda, bij BROESE en COMP Boekdrukkers en Boekverkoopers.